

Det kongelige klima- og miljødepartement

Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

19.09.2014

Ekspederes kun per e-post: postmottak@kld.dep.no

Vår ref.
14/4758 –6

Deres ref.
14/523

Ansvarlig advokat
Bjørn Terje Smistad

Høringsuttalelse - forslag til endringer i motorferdselloven og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Statskog SF viser til Klima- og miljødepartementets høringsbrev av 10. juli 2014 med høringsfrist 19. september 2014.

Departementet foreslår at det gis en viss åpning for kjøring med snøscooter til fornøylesformål ved at kommunene gis adgang til å etablere løyper for slik kjøring. Høringsforslaget bygger på de reglene som gjaldt for forsøksordningen som ble stanset. Disse var på høring i juni 2013.

Statskog SF har følgende kommentarer til de enkelte bestemmelsene i høringsforslaget.

Motorferdselloven

Endring § 4 a

Statskog SF er positiv til at kommunene gis myndighet til å etablere løyper for snøscooterkjøring. Foretaket mener det er viktig og riktig at slike løyper vedtas i form av en arealplan eller reguleringsplan. Plan- og bygningsloven vil være kommunens verktøy i arbeidet frem til kommunens planverk er vedtatt. Dette sikrer en betryggende prosess med muligheter for bred innvolvering fra alle berørte.

Reindriften er en viktig næringsaktivitet i utmark i mange deler av landet. Det drives også annen næringsvirksomhet i utmarksområder som er viktig for de aktuelle områdene. Det fremgår av forslag til § 4 a, tredje ledd at:

«Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller kreve terrenginngrep.»

Statskog SF mener at hensynene til annen næringsvirksomhet også bør synliggjøres i loven og forskriften. Vi foreslår derfor følgende endring til ordlyden i setningen over, som deles i to;

«Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften eller annen næringsvirksomhet. Tilrettelegging av løypene skal ikke medføre terrenginngrep.»

Samme ordlyd bør etter vår oppfatning også inntas i forskriften § 4 a fjerde ledd.

Oppheving av § 5, tredje ledd

Det er foreslått at bestemmelsen som i dag åpner for at Fylkesmannen kan gi forskrift om etablering av løyper i Finnmark og Nord-Troms oppheves. Statskog SF støtter dette forslaget, som vil medføre lik myndighet til kommunene over hele landet.

Høringsinstansene er oppfordret til å uttale seg spesielt om valg mellom ulike overgangsbestemmelser som gir mulighet til å opprettholde allerede vedtatte løyper i Finnmark og Nord-Troms inntil kommunene har rukket å innrette seg etter det nye regelverket og vurdert de eksisterende løypene i tråd med dette.

Statskog SF er enig med departementet som går inn for en løsning der bestemmelsen oppheves etter en overgangsperiode. For å sikre at det ikke blir etablert nye løyper med hjemmel i motorferdselloven § 5 tredje ledd i overgangsperioden, foreslår Statskog SF at dette presiseres i bestemmelsens ordlyd.

Overgangsperioden er foreslått å være seks år. Vi er av den oppfatning at overgangsperioden bør være kortere. Dette vil bidra til at kommunene kommer tidligere i gang med arbeidet som er nødvendig for å vedta løyper i tråd med det nye foreslåtte regelverket. Løypene som overgangsbestemmelsen omfatter er allerede etablert, og det er gjort erfaringer som er viktig å ta med i arbeidet med å vedta løypene i en bindende arealplan eller reguleringsplan. Løyper vedtatt med hjemmel i motorferdselloven § 5 er ikke etablert etter arealplanleggingssystemet, og det er således ikke nødvendig å avvente for eksempel rullering av kommuneplan før dette arbeidet igangsettes.

Av hensyn til et konsistent og oversiktlig regelverk, mener Statskog at en overgangsperiode på tre år er tilstrekkelig for kommunene til å vurdere, og eventuelt vedta, allerede eksisterende løyper etter det nye regelverket.

De samme hensynene gjør seg gjeldene i forhold til oppheving og fastsetting av overgangsperiode for løyper fastsatt med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 8.

Forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Statskog støtter departementets forslag om at bestemmelser som regulerer kommunenes adgang til å etablere snøscooterløyper tas inn i en ny bestemmelse i forskriften.

Ny § 4 a – annet ledd

I tillegg til selve traséen for snøscooterløypa vil bruken av denne også legge beslag på andre områder. Dette er typisk snakk om samlingssted og nødvendig parkering ved løypas start- og endepunkter, samt definerte rasteplasser ved løypa. Det fremgår av forslaget til bestemmelsen, annet ledd at;

«Løypene skal angis i arealplan eller i reguleringsplan som trasè for snøscooterløype. Løypene skal vises i plan som linjesymbol med sosikode 1164, der senterlinjen angir traséen.»

Det er ikke tvilsomt at bruken av løypa vil legge beslag på arealer til parkering og rasting. Dette bør synliggjøres ved å legge slike arealer inn i kommunens plan. Klargjøring av at andre nødvendige arealer skal tas med i kommunens utredning og vedtak av plan, kan gjøres ved et tillegg til § 4 a andre ledd første setning som kan gis følgende ordlyd:

«Løypene skal angis i arealplan eller i reguleringsplan som trasè for snøscooterløype samt andre arealer som er nødvendig for bruken av løypene»

Det bemerkes i denne sammenhengen at også bruken av parkeringsplasser vil kreve grunneiers samtykke.

Statskog er for øvrig enig med departementet i at kommunen bør utarbeide planprogram dersom det er snakk om mange alternative løypetraseer og lange traseer eller disse vil komme i berøring med

hytteområder mv. Terskelen for å utarbeide planprogram bør etter Statskogs oppfatning være forholdsvis lav i denne type saker.

Tredje ledd

I departementets merknader til tredje ledd fremgår det at det i utgangspunktet ikke vil være tillatt å kjøre utenfor løypene, og at rasting derfor bør skje så nære løypa som mulig. Av sikkerhetsmessige grunner kan det likevel være nødvendig å fravike løypa noe, og departementet foreslår at det fastsettes en øvre grense for adgang til å fravike løypa på 30 meter.

Statskog er skeptisk til at det legges opp til at løypa i sin alminnelighet skal kunne fravikes med inntil 30 meter, blant annet for rasting. Dette skaper i realiteten ett belte i terrenget på 60 meters bredde hvor det er anledning til å kjøre. I tråd med det som er kommentert under andre ledd, foreslår Statskog det motsatte utgangspunkt, nemlig at det i den enkelte plan skal avsettes definerte soner hvor det er anledning til å fravike løypa for rasting. For øvrig skal det ikke være tillatt å fravike løypetraseen. Dette vil også kunne lette drift av løypetraseen, for eksempel ved at det legges opp til søppelhåndtering ved rasteplasser ol.

Dersom departementet går inn for sitt forslag, bør det etter vår oppfatning klart gå fram at kommunene ikke har anledning til å fastsette en øvre grense for å fravike løypa som overstiger 30 meter. Også kontrollhensyn trekker i samme retning.

I sammenheng med Statskogs forslag til endring av bestemmelsens andre ledd, er det etter foretakets oppfatning også nødvendig med en tilføyelse til tredje ledd. På samme måte som at kommunen vil bli ansvarlig for selve traseen, vil vår foreslåtte endring av andre ledd også medføre at kommunen blir ansvarlig for nødvendige arealer i tilknytning til selve løypene. Den naturlige konsekvensen av at den vedtatte planen omfatter flere områder enn selve løypetraseen, vil etter vår oppfatning være at kommunen i sin forskrift også skal gi bestemmelser om omfang og drift av slike arealer. Dette bør fremgå entydig i forskriften § 4 a, tredje ledd. Et eksempel på drift av slike områder som kommunen bør stå ansvarlig for er søppelhåndtering.

Fjerde ledd

Det vises til våre kommentarer til forslaget til endring av motorferdselloven § 4 a over, hvor vi foreslår endring av ordlyden for å synliggjøre at det skal tas hensyn til alle typer næringsvirksomhet i området løypene berører.

Det fremgår av forslaget at løypene ikke skal kreve terrenginngrep. Det vises videre til merknadene til forslaget at planering og opparbeiding av terreng i barmarkssesongen regnes for å være terrenginngrep som løypene ikke skal kreve. Kvisting og rydding av traseer regnes ikke som terrenginngrep.

Statskog antar at tiltak, jf. plan- og bygningsloven § 1-6, også omfattes av begrepet terrenginngrep i forskriftens forstand. Ut over dette gir ikke ordlyden eller merknadene veiledning for vurderingen av hva som omfattes av begrepet ut over det som er nevnt ovenfor.

Det antas at løypene enkelte steder vil forutsette bygging av broer og utlegging av permanente klopper mv. Det er uklart hvorvidt lovgiver mener dette skal omfattes av begrepet terrenginngrep, som løypene ikke skal kreve. Statskog mener at det bør presiseres nærmere fra lovgivers side hva som omfattes av dette begrepet.

Femte og sjette ledd

Statskog støtter forslaget inntatt i femte og sjette ledd, og har ingen merknader til disse.

Sjuende ledd

Departementet presiserer at kommunen ikke kan treffe vedtak om snøscooterløype over en eiendom før grunneieren har samtykket. Statskog mener det er viktig at dette kommer til uttrykk i regelverket, selv om bestemmelsen ikke har noen selvstendig betydning når det gjelder grunneiers rett til å nekte snøscooterkjøring på egen eiendom.

Vi er enig i departementets vurdering at samtykkekompetansen på statsallmenningsgrunn ligger til Statskog. Det vises til fjelloven § 12, hvor det fremgår at grunndisponeringstiltak bare kan foretas av departementet. Departementets myndighet er delegert til Statskog SF. Det fremgår videre av fjelloven § 12, annet ledd at fjellstyret og allmenningsstyret har rett til å uttale seg før grunndisponeringstiltak iverksettes. Statskog vil følge opp slik at fjellstyret og allmenningsstyret skal gis anledning til å uttale seg til kommunens forslag før Statskog tar stilling til de enkelte løypetraseene. Uttalelser fra fjellstyret og allmenningsstyret vil vedlegges i sin helhet til Statskogs uttalelse til kommunene.

Når det gjelder samtykke til bruk av parkeringsplasser, og andre arealer som er nødvendig mv. vises det til det som er nevnt ovenfor.

Vi har ingen merknader til forslagetts åttende ledd.

Oppheving av § 8.

Statskog SF støtter forslaget om at bestemmelsen om særskilt hjemmel for etablering av isfiskeløyper oppheves. Det antas at denne bestemmelsen blir overflødig ved etablering av nytt regelverk, som legger grunnlag for lik praktisering og utøvelse av myndighet over hele landet.

Når det gjelder overgangsbestemmelse her, vises det til det som er uttalt om opphevelse av motorferdselloven § 5 tredje ledd over.

Endring av § 9

Det foreslås at motorferdsel etter forskrifter til motorferdselloven ikke skal være tillatt i perioden fra 5. mai til 30. juni, og at Fylkesmannen kan bestemme at forbudet skal gjelde andre tidsrom, for hele kommunen eller for særskilte områder når det anses nødvendig for å ivareta reindrifts- eller viltinteresser, eller andre interesser som motorferdselloven skal ivareta.

Tidsrommet er det samme som i dagens forskrift om adgang til å etablere løyper i Finnmark og Nord-Troms. Det fremgår ikke hvorfor departementet mener dette er et hensiktsmessig tidsrom for hele landet, eller om for eksempel vårtrekk av rein i ulike deler av landet gjør at forbudsperioden bør utvides eller innskrenkes.

Etter gjeldende regelverk er det Fylkesmannen som kan gi forskrift om adgang til etablering av løyper i Finnmark og Nord-Troms. Det foreslås at denne kompetansen i sin helhet skal ligge til den enkelte kommune.

Statskog mener at kommunene selv er best i stand til å verne om disse interessene, og selv kan utvide tidsrommet for når forbudet mot bruk av snøscooterløypene skal gjelde. På denne måten vil kommunene bli ansvarliggjort også på dette punktet allerede i planprosessen. En slik løsning gir etter Statskogs oppfatning også best sammenheng i regelverket. Fylkesmannens rolle vil deretter være den samme som etter plan- og bygningsloven, sektormyndighet med adgang til å reise innsigelse samt som klageorgan.

Erstatning

Avslutningsvis vil Statskog presisere at det enkelte steder vil være behov for rydding av skog for å kunne etablere traseen. Dette vil kunne føre til tapt skogproduksjon, rotverdi, venteverdi og et langsiktig tap for den berørte grunneier. For å unngå at dette hindrer den enkelte grunneier å samtykke til at traseen blir anlagt, vil Statskog SF foreslå at grunneiers tap i forbindelse med etablering av løypa skal erstattes etter alminnelige erstatningsrettslige regler. Dette bør fremgå direkte av forskriften.

Statskog SF vil for øvrig legge opp til at det inngås kontrakt med den som ønsker å anlegge løype over foretakets eiendommer.

Med hilsen

Frode Finstad
advokatfullmektig

Dette dokumentet er elektronisk signert